

אכזבה. "בהודו הבטיחו שיהיו לנו כאן תנאים אנושיים, אבל עכשיו רואים שמתייחסים אלינו כאל חיות." זו היתה טענה 50 עולים שהפגינו ליד משרדי הסוכנות בתל אביב.

פרידה. סר נוקטיהלס, ציר בריטניה היוצא, נפרד ממועדון רוטרי התל אביבי. נשיא המועדון מר צנלא מגיש לי דגלון למזכרת כשי פרידה מישראל.

האשמה. יוסף הוניגמן, בחידוש משפטו בו הואשם בפשעים נגד האנושות.

מכעד למסך החול הצעה מעניינת

בעוד צרותיה של אנגליה במצרים, אי ראו וסודאן נמשכות הפעיל שר החוץ החדש שלה בפאריס את כל האמצעים העומדים לרשותו לשלול את ארצות ערב להצטרף לברית ההגנה המוצעת.

האמצעי החשוב ביותר היה ידיו אנ גליה הותיק, גנרל נורי באשא אלסעיד, ראש ממשלת עיראק וראש משלחת אר צו במושב אר"ם בפאריס. משך שבועיים ניהל שיחות אינסופיות עם שאר ראשי המשלחות הערביות, ניסה לשכנעם כי כדאי לארצות ערב להסכים להצעות המערב, בתנאים מסויימים.

תחילה ניבש אלסעיד חוג של תומי כים (הלבנון), סוריה ומאחורי הקלעים (הירדן) ואחר כך פנה לשר החוץ המצרי, מוחמד סלאח אל-דין. "אנו נת מוך, כמוכן, בדרישותיכם לעצמאות מוחלטת אך נשתדל גם למצוא פשרה עם תוכנית ההגנה" הוא הבטיח. אולם סר רובו של המצרי היה מוחלט: בפני הערבים ברורה אחת — מצרים או אנ גליה.

עד אשר לבסוף מצא הגנרל נורי את הרעיון הנכון: "אנחנו נצטרף לברית, נדרוש שתהיה במסגרת הליגה הערבית, נקבל נשק וציווד חינם וכשהיה לנו צבא חזק עם נשק וציווד יצאו האנגלים מרצונם הטוב."

סלאח אל-דין לא ענה, אולם הוא הבטיח להתקשר עם קהיר ולשאל לדעת חבריו. הצעת נורי אלסעיד הכללה משהו מעניין.

סודאן

איזה שד משוכח?

לפני שבוע יצא אירון מיוחד משדה התעופה של קהיר בדרכו לחרטום בירת הסודאן. באירון ישב עוסמן אל-ראזק אחד מראשי עשיגה (איחוד) המפלגה הסודאנית התומכת בתוכנית המצרית ל-איחוד עמק הנילוס תחת כתר פארוק. במיוחדתו נשא המנהיג המכובד העתקים של כל החוקות העולם.

משא זה הפך לאחד המצרכים החשודים ביותר של החיים הפוליטיים בסודאן. עוד לפני שמצרים הכריזה על ביטול חוזה 1899 הקים המושל הבריטי של הסודאן ועדה מחוקקת בינמפלגתית שת-ציע תיקונים בתחוקה הסודאנית הקיימת-ואמנם עשתה ועדה זו עבודה רבה, חיברה נוסחה של תחוקה חדשה. אולם לפני סיום עבודתה בא המפנה הגדול: מצרים הודיעה כי הקונדומינון חדל להיות וכי אין לממשלה הסודאנית כל סמכות חוקית. במצב זה פנו 19 מחברי הועדה, ללא הבדל של מפלגה, לעצרת אום שתקבל על עצמה את השלטון בסודאן עד אשר ימצא פתרון סופי לבעייה.

אולם שאר חברי הועדה לא הסכימו. "אנו מאמינים כי מדיניותם של אלה החושבים להגיע לעצמאות על ידי סירוב לשתף פעולה עם הממשלה הנה מדיניות נספסת", הכריזו. עד אשר תושג עצמאות מעדיפים הם לשתף פעולה עם שד ידוע — המושל הבריטי — מאשר עם שד בלתי ידוע.

באוריה זו של חיכוכים פנימיים ויכוד חים סביב בעיית עתידה של סודאן, כא שר כל הצדדים מאוחדים בדעה כי אנ גליה חייבת לעזוב את הארץ אך מפילגים על צורת העתיד, נפלה הכרזתו של אנ טוני עידן, שר החוץ של אנגליה, כפצ צה. הוא הציע כי תוך שנה תגיע סודאן למעמד ריבונות מוחלטת.

היתה זו הפעם הראשונה שממשלת בריטניה באה בהצעה ממשית ביותר בדבר עתיד סודאן. עד עתה הסתפקו האנגלים בחזרה על דעתם כי הסודאנים הם היחידים אשר יכולים להכריע בדבר זה. אם ירצו איחוד עם מצרים — זה עניינם. אולם אין כמות איחוד עליהם. ויכוח זה נטה לקבל צורה אקדמאית בל בד כי איש לא האמין כי האנגלים אמנם יצאו את הארץ.

אולם מאחר שהמצרים אילצו אותם לנקוט בפעולה החליטו האנגלים כי ה מדיניות הטובה ביותר היא להפריד בין הסודאנים והמצרים. להשאיר את הסר דאנים בתחום ההשפעה הבריטית גם אחר מתן העצמאות. בזאת סייעו להם

המצרים עצמם אשר הכרזתם על מלך פארוק כמלך מצרים והסודאן פגעה ב רגשות סודאנים מתונים רבים. גם אנשי מפלגת על-אומה, מתנגדיהם החריפים של המצרים, הודו כי אילו ידעה מצרים לפ נות לרגשותיהם הלאומיים של הסודאנים בדבר ביטול הקונדומינון ומתן מעמד חדש למדינה (שהיה שווה למעמדה של מצרים) היו בלי ספק עוברים לצד המצרים.

הצעתו של עידן נתקבלה בחרטום ברגשות מעורבים. "זהו תכסיס פולי טי בלבד המכוון לנצל אי-אילו חילוקי דעות בינינו לבין שוכני צפון העמק!" אומרים אוהדי המצרים. לעומתם טוענים אלה הרוגלים בסיסמת "הסודאן לסודא נים": זוהי הצעה כנה הבאה לבטל מצב של שיעבוד לאומי ולא להחליפו בשע עבוד אחר. אם האנגלים אינם ראוים לשלוט על הסודאן, הם טוענים, על כמה וכמה אין המצרים ראוים לכבוד זה.

איראן

לולאהאנגלים, הכל בסדר

משך שבועיים ניבאה העתונות הברי טית כי מוסאדק שוקע, כי קופות המדינה הריקות תנצחנה את לאומניותו העיקשת. לאחר שגם האמריקאים לא הצליחו להניזו מעמדו בעת ביקורו בארצות-הברית הצ טרפה אף העתונות האמריקאית לפזמון: מוסאדק הוא איש גמור מבחינה פוליטית, נכשל כשלון מחפיר, לא הצליח להשיג כסף מארצות-הברית. גם ביקורו במצרים אינו אלא טכסיס שהיה כי הוא ירא את רגע שובו לטהרן ויודי ריקות.

אולם נראה כי המגילים אינו קורא עתונים אנגליים או אמריקאים ואם הוא קורא אותם — איז הוא מתחשב בנבנר אותיהם. בשוב מוסאדק לטהרן נתקבל בהתלהבות הרגילה ובהופיעו בפני המג לים זכה להצבעת אימוז מכרעת. גימאל אימאמי, מנהיג אופוזיציוני שהעז להביע דעה כי מדיניות מוסאדק הכניסה את איראן לסכר שאין לו מוצא נאלץ לבקש את הגנת המשטרה מחמת ועם חבריו במגילים ואוהדי מוסאדק מחוצה לו.

בנאום בכיניי הזכיר מוסאדק כי יש לאיראן עוד כסף וכי רחוקה היא עדיין מפשיטת רגל. "אמריקה האדירה הבטיחה לעזור לנו והיא תקיים את הבטחתה", הכריז וסקר את המקורות הספיים העומדים לרשות ממשלתו: הבטחת ארצות-הברית בנדר התוכנית לארצות נחשלות — 23 מיליון דולר; הבטחה למלויה אמריקאית בסך 25 מיליון דולר, ובקשתו של מוסאדק ("שזכתה לאהדת הנשיא טרומן") למלויה נוסף. "לולא היו האנגלים", קרא לבסוף מוסאדק, "הכל היה בסדר".

כאשר ביקש מנהיג האופוזיציה גימאל אימאמי את רשות הדיבור לענות לראש הממשלה, פתחו תומכי מוסאדק בצעקות וקריאות: "בוגד! אין מקום כאן בש בילך!" לבסוף נאלץ יושב ראש המגילים לערוך הצבעה על מנת להחליט אם יש לאופוזיציה רשות להביע את תגובתה לנאום ראש הממשלה.

מתוך חשבון שגם הם עלולים להמצא באופוזיציה בכל רגע (רק שבעה מחברי המגילים הם חברי החזית הלאומית של מוסאדק) הצביעו 57 צירים בעד מתן רשות דיבור לאימאמי, לעומת 22 שהת נגדו. אולם נאומו של אימאמי לא הצליח לשכנע את המגילים. "בושה היא לקבל נדבות כארץ נחשלת", צעק.

כספי העובדים הופקעו. החלטת המגילים לערוך בחירות מוקדמות היתה אף היא תמיכה במוסאדק המעוניין לש נות את יחס המפלגות במגילים הנוכחי. הוא מאמין כי אם תהינה בחירות עכשיו יזכה לתמיכה המונית ואולי גם ברוב. לעומתו מעוניינים אותם החוגים (הכל כליים בעיקר) התומכים באנגלים למנוע בחירות חדשות, לתת למצב הכלכלי באיראן להדרדר עד שיגיע לנקודת משבר. כבר היום עומד מצב זה כמעט בסימן יאוש מוחלט: זה כמה שבועות שאין פקידי הממשלה מקבלים כל תשלום, כספי קופות התגמולים של העובדים הופקעו, משכורות החיילים הוקטנו עד שהפכו אפסיות כמעט, רבבות פועלי חברת הנפט האנגלית מסתובבים ברחובות טהרן ועבדאן מחוסרי עבודה וגם תוכנית חלוקת הקרקעות של השאח שהוחל בה לפני כשנה הופסקה. אם ימשך (ויורע) מצב זה, מקוים מתנגדי מוסאדק לנצל להפלתו.